ACP 8051
(P)

MASYARAKAT TEMIAR DAN PERUBAHAN: KAJIAN KES DI RANCANGAN PENGUMPULAN SEMULA ORANG ASLI, KUALA BETIS,GUA MUSANG, KELANTAN

NORAINI BINTI AWANG MAT

Perpustakaan Universiti Malaya
A509556038

DISERTASI UNTUK MEMENUHI
SEBAHAGIAN DARIPADA IJAZAH SARJANA FALSAFAH
INSTITUT PENGAJIAN SISWAZAH DAN PENYELIDIKAN
UNIVERSITI MALAYA

Februari 2001

PENGHARGAAN

Dengan rasa sukacitanya, ucapan penghargaan ini digarap bagi mengucapkan setinggi-tinggi terima kasih atas kesudian penyelia kajian ini, Profesor Dr. Mohd Razali Agus sebagai salah seorang pelajar seliaannya.

Sikap beliau yang tidak jemu-jemu memberi dorongan, pertolongan dan semangat supaya saya meneruskan penulisan kajian ini walaupun beliau menyedari saya sebenarnya sudah berputus asa, amatlah terpuji.

Ucapan terimakasih juga ditujukan khas buat Dr. Juli Edo, bekas penyelia bersama kajian ini. Banyak maklumat dan bantuan yang diberikan dalam menjayakan penyelidikan ini terutama sekali ketika saya menghadapi masalah dalam penyelidikan. Sikap perihatinnya amat disanjungi.

Buat penyelia bersama penyelidikan ini, Prof. Madya Zainal Abidin Borhan, sikap toleransinya yang tidak memaksa saya menyiapkan kajian ini semasa saya menghadapi masalah kewangan dan pengajian di Maktab Perguruan Kota Bharu amatlah dihargai. Beliau begitu memahami dan dapat menyelami masalah yang ditanggung oleh saya pada masa itu. Terimakasih sekali lagi.

Penghargaan ini ditujukan juga buat seluruh kakitangan JHEOA di peringkat pusat, cawangan Kelantan/Trengganu, Gua Musang dan khususnya buat kakitangan JHEOA di Rancangan Pengumpulan Semula

Orang Asli, Kuala Betis. Kesudian mereka menerima kedatangan saya sebagai salah seorang pengkaji ke kawasan itu amatlah dihargai. Pujian dan penghargaan yang tinggi patut diucapkan kepada bapa angkat pengkaji, Pak Chu. Keselamatan dan kebajikan pengkaji sepanjang berada di sana amat dititikberatkan dan beliau selalu menemankan pengkaji melawat kawasan pembalakan dan juga pos-pos berdekatan.

Ucapan terimakasih juga ditujukan kepada kakitangan dan guru-guru Sekolah Kebangsaan Kuala Betis atas kerjasama yang diberikan.

Akhir sekali, ucapan terimakasih yang tidak terhingga kepada seluruh ahli keluarga terutama ibu yang tersayang, kakak-kakak, suami dan anak-anak. Buat anak-anakku, Nur Shafiqqah, Nur Fatin Aqilah, Mohamad Shafiqq dan Luqmanulhakim, jadilah insan yang berguna kepada ibubapa, agama, bangsa dan negara. Lapanglah dada ibubapa kalian dengan budi pekerti yang luhur dan doakan kesejahteraan kami di akhirat nanti.

Kepada mereka, sama ada secara individu ataupun kumpulan, yang telah membantu saya dalam menyiapkan pengkajian ini dan namanya terlalu ramai untuk disebut satu persatu. Saya hanya dapat rakamkan ucapan ribuan terimakasih dan budi kalian dikenang sehingga mati.

NORAINI BINTI AWANG MAT

05 Fabruari 2001

KANDUNGAN

Mukasurat

Penghargaan i

Kandungan iii

Senarai jadual vi

Sinopsis vii

Abstract ix

BAB SATU: PENGENALAN

1.1 : Pernyataan Masalah 1

1.2 : Latarbelakang Masyarakat kajian 4

1.2.1: Orang Temiar 11

1.3: Ulasan Kajian Lalu 17

1.4 : Tujuan Kajian 21

1.5 : Kaedah Penyelidikan

1.5.1 : Kerja lapangan 23

1.5.2 : Pemerhatian dan pemerhatian ikut serta 27

1.5.3 : Temubual dan temubual tidak formal 30

1.54 : Penyelidikan perpustakaan 33

1.6: Kerangka Teoritis 33

1.7: Kepentingan Kajian. 34

BAB DUA: KAWASAN KAJIAN

2.1: Kawasan Kajian Rancangan Pengumpulan Semula dan Sejarah Penubuhan. 37

2.2: Kawasan Pentadbiran RPS Kuala Betis 39

2.3: Kampung Chengkelik 43

2.4: Kegiatan Ekonomi 45
2.5: Kepimpinan dan Ketuaan 48
2.6: Hubungan Kekeluargaan 49
2.7: Agama dan Kepercayaan 51

BAB TIGA: PERANAN JABATAN HAL EHWAL ORANG ASLI (JHEOA) DALAM PERUBAHAN SOSIAL ORANG TEMIAR

3.1: Jabatan Hal Ehwal Orang Asli dan Sejarah Penubuhan 56
3.2: Strategi Pembangunan Orang Asli 61
3.3: Peranan JHEOA Dalam Perubahan Sosial Orang Temiar 64
3.3.1: Kegiatan Ekonomi 65
3.3.2: Aktiviti Pendidikan 67
3.3.3: Aktiviti Kesihatan dan Perubatan 77
3.3.4: Prasarana 82

BAB EMPAT: PERUBAHAN TIDAK DIRANCANG DI KALANGAN ORANG TEMIAR

4.1: Hubungan Dengan Masyarakat Luar 86
4.2: Penglibatan Dalam Sektor Pekerjaan 92

BAB LIMA: PENUTUP

5.1: Kesimpulan 101
5.2 : Penemuan Kajian 104
5.3 : Masalah Orang Asli di Kawasan Kajian 106
5.4: Cadangan 107

Bibliografi 109

Lampiran

1. Demografi Penduduk Orang Asli Mengikut Negeri

Dan Kumpulan Kaum Serta Rumpun Bangsa

2. Taburan Penduduk Orang Asli Semenanjung Malaysia

3. Informan Utama Bersama Pengkaji di Kawasan Pembalakan Simpor

4. Kawasan Kajian RPS Kuala Betis

5. Jumlah Penduduk RPS Kuala Betis

6. Peta Lakar Kampung Chengkelik

7. Carta Organisasi Jabatan Hal Ehwal Orang Asli Malaysia

8. Risalah Edaran Jabatan Kesihatan Negeri Kelantan

9. Permit Pembalakan Yang Dikeluarkan Kepada JHEOA

10. Kawasan Pengumpulan kayu Balak (Betau)

11. Alat Pengangkutan Yang Digunakan Dalam Sektor Pembalakan

12. Rumah Kongsi

13. Keadaan Di dalam Rumah Kongsi

14. Keadaan Di sekitar Rumah Kongsi

SENARAI JADUAL

Jadual 1: Jumlah Suku Kaum Negrito Dalam Tahun 1986, 1990 dan 1993 Serta Lokasi 6

Jadual 2: Jumlah Suku kaum Senoi Dalam Tahun 1986, 1990 Dan 1993 serta Lokasi 8

Jadual 3: Jumlah Suku Kaum Melayu Asli Dalam Tahun 1986, 1990 Dan 1993 Serta Lokasi 9

Jadual 4: Bilangan Pelajar Sekolah Rendah Kebangsaan Kuala Betis Mengikut Komposisi Kaum Pada Tahun 1994 68

Jadual 5: Bilangan Pelajar Orang Asli Yang Bersekolah Mengikut Negeri 69

Jadual 6: Analisa Keputusan UPSR Sek. Keb. Kuala Betis Tahun 1992 dan 1993 70

SENARAI RAJAH

Rajah 1: sistem Panggilan Ringkas Dalam Keluarga 12

SINOPSIS

Kajian ini bertujuan untuk melihat perubahan sosio-ekonomi di kalangan orang Temiar yang mendiami Rancangan Pengumpulan Semula Orang Asli (RPS) Kuala Betis, Gua Musang Kelantan. Berbagai tanggapan negatif mengenai masyarakat ini tetapi mereka menjadi penting apabila negara menghadapi ancaman komunis.

Usaha pembangunan pada peringkat awal merupakan usaha kerajaan untuk menghalang pengaruh komunis dari merebak di kalangan orang Asli. Apabila darurat berakhir dan PKM meletakkan senjata, maka kerajaan memberi perhatian terhadap kebajikan orang Asli. Ini selari dengan pembentukan *Dasar Panduan Tugas Pembangunan Orang Asli Dalam Masyarakat Malaysia Moden.* Matlamat dasar ini untuk mengintegrasi orang Asli dengan masyarakat kebangsaan melalui program-program pembangunan sosio-ekonomi supaya orang Asli menikmati taraf hidup yang lebih tinggi sebagai asas untuk mereka berkecimpung dalam segenap lapangan kehidupan dalam masyarakat umum.

Secara umumnya perbincangan dalam disertasi ini difokuskan kepada perubahan dirancang dan tidak dirancang. JHEOA merupakan agen perubahan dirancang dan peranan yang dimainkan oleh JHEOA dalam perubahan sosial orang Temiar meliputi aktiviti ekonomi, aktiviti pendidikan, kesihatan dan perubatan serta prasarana. Prestasi setiap program yang dirancang akan mempengaruhi sikap dan hubungan mereka dengan pihak JHEOA kerana

program yang dirancang ialah khusus untuk orang Temiar. Manakala hubungan dengan masyarakat luar dan penglibatan di dalam sektor pekerjaan dibincangkan sebagai sebagai perubahan yang tidak dirancang. Hubungan dengan masyarakat luar difokuskan dari aspek ekonomi, sosial dan politik bilamana kesan dari hubungan tersebut telah mencetuskan idea berpolitik dan melahirkan kepimpinan setempat yang berwibawa sehingga boleh mencorakkan minda orang Temiar supaya lebih berdikari tanpa mengharapkan bantuan JHEOA. Kekurangan sumber rezeki di dalam hutan yang boleh dijadikan pendapatan kepada orang Temiar telah mengubah bidang pekerjaan mereka. Pada masa kini ramai di kalangan mereka terlibat dalam sektor pembalakan dengan menjadi buruh upah dan perubahan ini telah mempengaruhi sikap orang Temiar dalam perbelanjaan, simpanan dan pemilikan harta persendirian.

ABSTRACT

The aims of this research were to find out social changes among the Temiar community at Resettlement of Orang Asli in Kuala Betis, Gua Musang Kelantan. There are many negative assumption about orang Asli but they become very important during emergency because of this country treated by communist.

The earlier development planned by government were to prevent communist from spreading within orang Asli. When emergency was ended and PKM were surrendered the government paid attention to the orang Asli's welfare. It is going on with the existing of *Dasar Panduan Tugas Pembangunan Orang Asli Di Dalam Masyarakat Malaysia Moden.* The aim of this policy is to integrate orang Asli with other national community in Malaysia using socio-economic development plan so that orang Asli can improve their better lives as a basis to joint other national community.

In generally discussion in this dissertation focus to plan and unplanned changing. JHEOA is the plan changing and the role has been done by JHEOA in social changing among the Temiar including economic activities, education activities, health and medical also infrastructure. The achievement for every planned program influence orang Asli's attitude and their relationship with JHEOA because the program planned especially to the Temiar people. Contact with others people and involvement in working sector become unplanned change. Discussion about contact with other people focus in

economic, social and political aspect when at that time the effect from the relationship have growth the political ideas and leaders within Temiar people with authorized which can create their mind to work hard without helping from JHEOA. Lack of forest product which can be their income have change their working sector. Today, many of them involve in timber sector as wage labour. Discussion in working sector about working condition and industrial relation. The changes in working sector also influence their attitude in expended their money, saving and to have private propety.